

508

సర్వోన్నత న్యాయస్థాన నోవోదోకలు
[1997] 3 S.C.R.

కమలేశ్వర పర్సనాల్
వర్సెస్

పర్సనాల్ అగర్వాల (మరణించిన) న్యాయ పర్సనాల్
దవారా

ఏప్రిల్ 2, 1997

[కౌ.రామస్వామి మర్యు జి.బి.పట్టానాయక్,
న్యాయమూర్తులు]

కౌలుదారీ చట్టం: యు.పి. చట్టం XIII ఆఫ్ 1972 -
సెక్షన్ 21 (1) (ఎ) - యధార్థమైన వనీయ్యగ ఆవశ్యకత -
భూస్వామి తన యధార్థమైన సవంత ఉపయోగం కోసం
పర్సనాల్ కోరడం - అప్పీలేట్
అథార్టీ యధార్థమైన ఆవశ్యకతతో సంప్రవృత్తి చెందడం -
హైకోర్టులో రిట పీటిషన్ పండ్రింగ్ లో ఉన్న
సమయంలో భూస్వామి మరణించడం - అప్పీలేట్ అథార్టీ
యొక్క డిక్రీ అంతమమైనదో మర్యు దానికో భంగం
కలిగించలేదో హైకోర్టు నిర్ణయించింది - అప్పీలువై
నిర్ణయించారు, భూస్వామి యొక్క మరణంతో
యధార్థమైన ఉపయోగం ముగించదు, ఎందుకంటే తొలగింపు
కోసం దరఖాస్తు చేసిన తేదీన అటువంటి అవసరం ఉండాలి, ఇదో
కోరికమైన తేదీ.

భారత రాజ్యాంగం, 1950: అధికరణాలు 226, 227 -
సమర్థ అథార్టీ జారీ చేసిన డిక్రీ అంతమమైనదో - తదుపరి
సంఘటనను పరిగణనలోకి తీసుకొని హైకోర్టు జోక్యం -
అనుమతించబడదు.

పర్సనాల్ - భూస్వామి యు.పి. చట్టం XIII ఆఫ్ 1972
లోని సెక్షన్ 21 (1) (ఎ) కింద అప్పీలుదారుని

తొలగించాలనో, ఇతర వాషయాలతోపాటు, తన సొంత
 వ్యూహారాన్వయో క్రాంతసాగించడానోకో ప్పరాంగణం
 యధార్థమైన అవసరమనో మరొకటి అతనోకో ఇతర జీవనోపాధో
 మార్గాలు లోవనో ప్పరాంతోపదోకన పోటీషన్ దాఖలు చేశారు.
 అప్పోలుదారుడు నోర్దోదోశోత అధోరోటో ముందు
 అభ్యంతరాలను దాఖలు చేశాడు, అదో రోకారోడులో ఉన్న
 వాషయాలను పరోగణనలోకో తోసుకున్న తరువాత, యజమానో తన
 స్వంత యధార్థమైన ఉపయోగం కోసం ప్పరాంగణం అవసరం
 లోదనో నోర్దోధారణకు వచ్చోచోదో. అప్పోలుపై అప్పోలీట్
 అధోరోటో నోర్దోదోశోత అధోరోటో నోర్దోణయాన్వో రద్దు చేసో
 అప్పోలుదారునో తొలగించాలనో ఆదోశోచోదో.

అప్పోలుదారు హైకోర్టులో రోట్ పోటీషన్ దాఖలు
 చేశారు. పోటీషన్ పాండోంగ్ లో ఉన్న సమయంలో,
 భూస్వామో మరణోచోడు మరొకటి అతనో చట్టబద్ధమైన
 వారసులు భర్తో చేయబడోడారు. భూస్వామో
 మరణోచోనందున యధార్థమైన అవసరం ఇకపై మనుగడలో
 లోదనో, అందువల్ల తదుపరో సంఘటనను పరోగణనలోకో
 తోసుకొనో అప్పోలీట్ అధోరోటో ఉత్తర్రమలను కోర్టు
 రద్దు చేయాలనో అప్పోలుదారు వాదోచారు. భూస్వామో
 తరమన అప్పోలీట్ అధోరోటో యోక్క ఉత్తర్రమ ఒక డోక్రో
 అనో, అదో అంతోమమైందనో, రాజ్యోయాంగంలొనో అధోకరణ 226
 ప్పరకారం డోక్రోలో జోక్యం చేసుకోవడం సముచోతం కూదనో
 వాదోచారు. తొలగోంపు కోసం దరఖాస్తు దాఖలు చేసోన రోజున
 ప్పరశ్నోనోర్దోధకమైన అవసరం ఉండాలనో మరొకటి అధోకరణ 226
 ప్పరకారం దానో పర్యవకోషక అధోకార పరోధోనో వో
 ఉపయోగోచో ప్పర్రకొన్న తోర్పులో జోక్యం
 చేసుకోవడానోకో హైకోర్టుకు ఇకపై అవకాశం లోదనో కూడా
 వాదోచారు. తొలగోంపు డోక్రో అంతోమమైందనో, అధోకరణ 226

ప్రకారం అంతమతకు భంగం కలిగించలేమనీ హైకోర్టు అభిప్రాయపడింది. అందుకే ఈ అప్పీల్.

అప్పీలును కౌంటర్వేస్ తూ, ఈ కోర్టు

నోరణయించారు: 1. యు.పి. చట్టం **XIII ఆఫ్ 1972** ప్రకారం అప్పీలేట్ అథారిటీ యొక్క ఉత్తరమ అంతమమైనది మరియు ఈ ఉత్తరమ ఒక సమర్థ కోర్టు యొక్క డిక్రీ, ఇది తుదీగా మారిన తరువాత జరిగిన ఏదైనా సంఘటనను పరిగణనలోకి తీసుకోవడం ద్వారా రాజ్యాంగంలలోని **అధికరణ 226** మరియు **227** ప్రకారం పర్యవేక్షణ అధికారానో ఉపయోగించడంలో హైకోర్టు జోక్యం చేసుకోజాలదు. **[511-ఎఫ్]**

2.1. భూస్వామికి తన వ్యాపారానో ప్రారంభించడానికి సథలం అవసరమనీ అప్పీలేట్ అథారిటీ కనుగొనడం. తొలగింపు కోసం దరఖాస్తు చేసిన రోజు అనాది అదేదారుని ప్రాంగణం నుండి తొలగించాలనీ బాధ్యతను కలిగిన కీలకమైన తేదీ. **[511-జి]**

2.2. భూస్వామి మరణంతో యధార్థమైన అవసరం ముగిసినదని చాపలేము, ఎందుకంటే ప్రశ్నార్థకమైన వ్యాపారానో అతని చట్టపరమైన హారసులు కొనసాగించవచ్చు. **[511-హచ్]**

సీవీల్ అప్పీలేట్ అధికార పరిధి: సీవీల్ అప్పీల్ నం.2576 ఆఫ్ 1997.

సీ.ఎం.డబ్ల్యు.పి.నం.13903 ఆఫ్ 1991 లో అలహాబాద్ హైకోర్టు 17.2.97న ఇచ్చిన తీర్మానం మరియు ఉత్తరమల నుంచి.

మనోజ్ సవరూప్ మరియు శర్మతో లలితా క్రోహాల్ అప్పీలుదారు తరఫున.

శ్రీమతి హలీదా ఖాతూన్ పరతీవాదుల తరఫున.

కోర్టు తీర్పును వాలువరించినదే

పట్టానాయక్, జి. అనుమతి మంజూరు చేయబడినదే.

అప్పీలుదారు దాఖలు చేసిన రిట్ పిటిషన్ ను కౌంటర్ పిటిషన్ తూ అలహాబాద్ హైకోర్టు 17.2.1997న ఇచ్చిన తీర్పుకు వ్యతిరేకంగా అప్పీల్ చేయడానికి పరతీయేక అనుమతి ద్వారా ఈ అప్పీల్ నోర్ దేశీంచబడింది. పరతీవాదీ భూస్వామి 1972 నాట్యు.పి. చట్టం XIII లోని సెక్షన్ 21 (1) (ఎ) కింద అప్పీలుదారుని తొలగించాలని, ఇతర వీక్షయాలతోపాటు, తన సొంత వ్యాపారానికొక కొనసాగించడానికి పరంగాణం యధార్థమైన అవసరమని మరియు అతనికి ఇతర జీవనోపాధి మార్గాలు లేవనీ పరతీవాదీకన పిటిషన్ దాఖలు చేశారు. అదేదారు-అప్పీలుదారుడు నోర్ దేశీత అధారీటీ ముందు అభ్యంతరాలను దాఖలు చేశాడు, అందులో తొలగింపు కోసం దరఖాస్ తప్పిండు మరియు నోరధారమైన ఆరోపణలపై దాఖలు చేయబడిందని మరియు వాస్తవానికి పరతీవాదీ తన సొంత వ్యాపారానికొక పరారంభించడానికి పరంగాణం యధార్థమైన అవసరం లేదని పరకొననారు. రికార్డులో ఉన్న వీక్షయాలను పరిగణనలోకి తీసుకున్న నోర్ దేశీత అధారీటీ భూస్వామి తన సొంత ఉపయోగం కోసం పరంగాణం యధార్థమైన అవసరం లేదని నోర్ ధారణకు వచ్చింది. తొలగింపు ఉత్తరమే జారీ చేయబడితే కౌలుదారు తులనాత్మకంగా వేధింపులకు గురమతారని కూడా నోర్ దేశీత అధారీటీ నోర్ ధారణకు వచ్చింది. ఈ నోర్ ధారణలతో, తొలగింపు దరఖాస్ తీరస్కరణకు గురీకావడంతో, భూస్వామి అప్పీలుకు మొగ్గు చూపారు. అప్పీలేట్ అధారీటీ రికార్డులో ఉన్న మొత్తం సెక్షన్ యాలను తీరీ గ్రహించింది మరియు నోర్ దేశీత అధారీటీ

యొక్క నోరణయానో రద్దు చేసింది. కేసు యొక్క
 వాస్తవాల మరయు పరిస్థితులలో, వస్తర
 వయాపారానో పరారంభించడానో భూసామి యొక్క
 అవసరం చట్టంలోని సెక్షన్ 21 (1) (ఎ) కింద తొలగింపు
 ఉత్తరమ పొందడానో అరహత కలిగించే యధార్థమైన
 అవసరం అనే నోరణయానో అప్పీలేట్ అధారీటీ వచించింది.
 అందువల్ల అప్పీలేట్ అధారీటీ నోరదేశిత అధారీటీ
 ఉత్తరమలను రద్దు చేసి అప్పీలుదారుని తొలగించాలని
 ఆదేశించింది. అప్పీలేట్ అధారీటీ
 ఆదేశాలతో వ్యధితుడైన అదదారు రిట్ పీటిషన్
 దాఖలు చేయడం ద్వారా ఈ పిషయానో హైకోర్టుకు
 తీసుకొళ్లారు. హైకోర్టులో రిట్ పీటిషన్ పాండింగ్ లో
 ఉన్న సమయంలో భూసామి మరణించాడు మరియు అతని
 చట్టపరమైన వారసులు అంటే అతని వీతుతుమ, ఇద్దరు
 కుమారులు మరియు వాహిత కుమార్తె ద్వారా భర్తీ
 చేయబడడం. అదదారు తరమన, భూసామి
 మరణించినందున, అప్పీలేట్ అధారీటీ ఉన్కోలో ఉందని
 నోరధారించిన యధార్థమైన అవసరం ఇక మనుగడలో లేదని,
 అందువల్ల, తదుపరి సంఘటనను పరిగణనలోకి తీసుకొని
 అప్పీలేట్ అధారీటీ జారీ చేసిన తొలగింపు
 ఉత్తరమలను హైకోర్టు రద్దు చేయాలని హైకోర్టును
 కోరారు. తొలగింపు చర్యలలో అప్పీలేట్ అధారీటీ యొక్క
 ఉత్తరమ ఒక డిక్రీ అని, డిక్రీ అంతమంగా మారినది,
 రాజ్యాంగంలోని అధికరణ 226 ప్రకారం జరిగిన చర్యలలో,
 హైకోర్టు తదుపరి జరిగిన ఏ సంఘటనను పరిగణనలోకి
 తీసుకునే హక్కు లేదని, ఆ పిషయంలో అప్పీలేట్ అధారీటీ
 ఆమోదించిన డిక్రీలో హైకోర్టు జోక్యం చేసుకోవడం
 సముచితం కాదని భూసామి తరమన వాదించారు. తొలగింపు
 కోసం దరఖాస్తు దాఖలు చేసిన రోజున ప్రశనారథకమైన
 అవసరం తప్పనిసరిగా ఉండాలని, అదే అవసరానో

పేరకొనన పరశనలోకి వాళ్ళలోసిన సమర్థ ఫోరం ద్వారా సభాపంచబడిందనీ కనుగొనబడినందున, రాజ్యాంగంలోని అధికరణ 226 పరకారం తన పర్యవేక్షక అధికార పరిధిలో ఉపయోగించి పేరకొనన తీర్పులో జోక్యం చేసుకోవడానికి హైకోర్టుకు ఇకపై అవకాశం లేదనీ కూడా వాదించారు. ఆక్షేపించబడిన తీర్పు ద్వారా హైకోర్టు తొలగింపు డిక్రీ అంతమమైనదీ అనీ నీరణయానికి వచ్చిందీ మరియు రిట పీటిషన్ పాండింగ్ లో ఉన్న సమయంలో అసలు భూసవామి మరణించాడనీ వాస్తవాననీ పరిగణనలోకి తీసుకోవడం ద్వారా రాజ్యాంగంలోని అధికరణ 226 పరకారం దరఖాస్తుపై పేరకొనన అంతమతకు భంగం కలిగించలేమనీ నీరధారణకు వచ్చిందీ.

ఈ కోర్టులో అప్పీలుదారు తరఫున హజరైన గౌరవ న్యాయవాది శ్రీ మనోజ్ సవరూప్, అప్పీలేట్ అధారీట్ ఎవరో కోసం ఖాళీ చేయించాలనీ ఆదేశాలు జారీ చేసిందో ఆ వ్యక్తి రిట పీటిషన్ పాండింగ్ లో ఉన్న సమయంలో మరణించినందున ఆ యధారథమైన అవసరం ఇకపై ఉండదనీ, తత్ఫలితంగా హైకోర్టు ఆ వాస్తవాననీ పరిగణనలోకి తీసుకొని ఉండాలనీ, అదేదాదారునీ తొలగించడానికి అప్పీలేట్ అధారీట్ జారీ చేసిన ఉత్తరంలో జోక్యం చేసుకోవాలనీ కోరారు. రాజ్యాంగంలోని అధికరణ 226 కింద కార్యకలాపాలు చట్టం కింద తొలగింపు కార్యకలాపాల కౌన్సాగింపు కాదనీ, అయితే రాజ్యాంగంలోని అధికరణ 226 కింద పర్యవేక్షక అధికారాననీ ఉపయోగిస్తూనవపుడు హైకోర్టు న్యాయ పరయోజనాల దృష్ట్యా పరిగణనలోకి తీసుకోవలసిన అవసరమైన తదుపరి సంఘటనను పరిగణనలోకి తీసుకుని అధికారాననీ వదులుకోదనీ కూడా గౌరవ

న్యాయవాదో కోరారు. తదనుగుణంగా, భూస్వామి మరణానోకో సంబంధించిన వాస్తవాలను పరోగణనలోకో తీసుకోకపోవడంలో హైకోర్టు తీవ్రమైన పొరపాటు చేసిందో, వారో యధార్థమైన అవసరాల కోసం అప్పీలేట్ అధారోట్ ఖాళీ చేయించాలనో ఆదేశాలు జారీ చేసిందనో, అందువల్ల హైకోర్టు ఇచ్చిన ఉత్తర్వులలో ఈ కోర్టు జోక్యం చేసుకోవాలననారు. అప్పీలుదారు తరపున గౌరవ న్యాయవాదో లేవనాత్తొన వాదనను ఆత్తురుతగా పరోశీలించిన తరువాత, ఈ కోసు యొక్క వాస్తవాలు మరొప్పు పరోస్థితుల దృష్ట్యా రొజ్జయొంగలొనో అధికరణ 136 ప్కారం ఈ కోసులో ఈ కోర్టు జోక్యం చేసుకోవాలనొన అవసరం లేదనో మేము భావొస్తుననాము. ఈ చట్టం ప్కారం అప్పీలేట్ అధారోట్ యొక్క ఉత్తర్వు అంతొమమైనదొ మరొప్పు ఈ ఉత్తర్వు సొవొల్ కోర్టు యొక్క డొక్కరో మరొప్పు సమర్థ న్యాయస్థానము ఇచ్చిన డొక్కరో అంతొమమైన తరువాత రొజ్జయొంగలొనో అధికరణ 226 మరొప్పు 227 ప్కారం ప్కరయవొక్కషణ అధొకారొనొనొ వొనొయొగొంచుకొనొ తదుపరో ఏదైనొ సంఘటనను పరోగణనలోకో తీసుకొనొ హైకోర్టు జోక్యం చేసుకోజొలదు. అంతొ కాకుండా, అప్పీలేట్ అధారోట్ కనుగొనన వాస్తవం ఏమొంటొ, ఒక వ్యొహారొనొనొ ప్కారంభొంచడానొకో భూస్వామొకో ప్కరశ్నారథకమైన ప్కరాంగణం అవసరం అనొ వాస్తవం, చట్టం దృష్టొలొ, తొలగొంపు కోసం దరఖొస్తు చేసొన రొజున, ఇదొ కొలకమైన తొదొ, అదొదొదొరు ప్కరాంగణం నుండ్ొ తొలగొంచబడటొనొకో అరొహొమైనొడు. హైకోర్టులో రొట్ పొటిషన్ పొండ్ొంగ్ లొ ఉనన సమయంలొ భూస్వామొ మరణొంచొనొ, ఆ వ్యొహారొనొనొ అతనొ వొతంతుమ లేదొ పొదొద కుమారుడు నొరవహొంచవచ్చొ కూబట్టొ యధార్థమైన అవసరం ముగొసొందనొ చొప్పలొము. ఈ నొపథ్యంలొ అప్పీలుదారు తరపు గౌరవ న్యాయవాదొ

శ్రీ మన్మోజీ స్వరూప వాదనలో మాకు ఎటువంటి బలం కనపించలేదు మరియు హైకోర్టు ఇచ్చిన ఆక్షేపించబడిన తీర్పులో రాజ్యాంగంలోని అధికరణ 136 ప్రకారం ఈ కోర్టు జోక్యం చేసుకోవాలనిన ఎటువంటి లోపం కనపించడం లేదు. అప్పీల్, తదనుగుణంగా, వీఫలమమతుందో మరియు కౌట్ వేయబడుతుందో, కానీ పరోస్థితులలో, ఖర్చులకు సంబంధించి ఎటువంటి ఉత్తరమ లేకుండా.

అప్పీల్ కౌట్ వేయబడింది.